

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen

Jennifer Hood

Maria Kilnäs

BESLUT
2015-11-25

Diarienummer
511-14076-2014

Sida
1(11)

Beslut om bildande av Galterö naturreservat i Göteborgs Stad

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1a. Beslutskarta
Bilaga 1b. Inkomna yttranden
Bilaga 1c. Karta över Försvarsmaktens verksamhet
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Galterö naturreservat
NVR ID:	2042061
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Göteborgs Stad
Ungefärlig mittpunkt	N 6393452, E 304930 SWEREF99
Fastigheter och ägare:	Enligt sakägarförteckning
Nyttjanderättsinnehavare:	Enligt sakägarförteckning
Areal (ha):	651 hektar, varav 528 hektar hav
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	Centrala Västkustens skärgårds- och kustområde
Maringeografisk region:	Kattegatt
Objektskategori:	K Kust och skärgård
IUCN-kategori:	1b vildmarksområde

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1a som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatet består dels av ön Galterö (förutom undantaget område i väster) och dels av omgivande hav med öar och skär. Den del av reservatet som omfattar hav med öar och skär skyddas för sina marina naturvärden.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen kring undantagna områden (tomter och gränsen på land mot skjutfältet).

Namnet ska vara Galterö naturreservat.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

Galterö (med undantag av skjutfältet)

- bevara ett oexploaterat, tätortsnära skärgårdsområde med vacker landskapsbild och höga naturvärden, bland annat fågelarter, insekter, svampar och kärlväxter knutna till betade strandängar och mosaikmarker.
- gynna friluftslivet på ön Galterö (de delar som ligger utanför skjutfältet), som grundar sig på allemansrätten. Besökaren ska kunna se och uppleva öns typiska livsmiljöer och arter.

Vattenområdet med öar och skär

- bevara grunda, produktiva mjukbottnar med viktiga uppväxtområden för bland annat plattfisk samt exponerade hårbottnar med en rik algflora.

Syftet ska tryggas genom att:

Galterö (med undantag av skjutfältet)

- strandängar och mosaikmarker hävdas och hålls öppna genom bete, slåtter, röjning och bränning.
- landmiljöer skyddas från exploatering.
- de delar av ön Galterö som ligger utanför skjutfältet är tillgängligt och attraktivt för besökare.

Vattenområdet med öar och skär

- området skyddas från exploatering.
- annan påverkan på vattenmiljöerna minimeras.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet.
Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra ny byggnad eller anläggning (t ex vindkraftverk, vågkraftverk).
2. uppföra mast, antenn eller liknande.
3. anlägga väg, cykelväg, ridväg.
4. anlägga ny brygga, kaj, pir eller hamn.
5. ordna upplag av t ex trädgårdsavfall, sten, ris, trädstammar och liknande.
6. muddra, borra, gräva, schakta, fylla ut, tippa, dika eller dämna.
7. dumpa jord- eller muddermassor eller miljöfarligt avfall.
8. använda/sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
9. använda eller upplåta vattenområde för bojförstöjning.
10. bedriva havsbruk, t ex fisk- eller musselodling.
11. bedriva någon form av täkt.
12. plantera eller så träd och buskar.
13. plöja upp/omvandla ängsmark till åkermark.
14. tillföra växtnäringssämnen (konstgödsel eller naturgödsel).

Gäller ej stödutfodring vid befintligt vindskydd.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

15. sätta upp fasta anordningar på berg.
16. anlägga luft- eller markledning.
17. sätta upp stängsel.
18. anlägga ny vandringsled eller stig för friluftslivets behov.
19. bedriva odling av makroalger.
20. anordna läger, tävling, arrangemang som alstrar störande ljud eller ljus.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel och som framgår under B. I vissa fall kan det dock krävas strandskyddsdispens.
- Vid reparation och trädsäkring av befintliga luftledningar. Markskador ska då undvikas.
- Vid nedgrävning av befintliga luftledningar. Samråd ska dock ske med Länsstyrelsen senast 6 veckor innan åtgärd.
- Vid underhåll av befintligt dämme i dammen intill skötselområde 2.5.
- Vid reparation och underhåll av fyrar, master och radaranläggningar. Markskador ska undvikas.
- Vid reparation och underhåll av befintliga bryggor. Förlängning av befintlig brygga räknas inte som underhåll.
- A6 och A9 gäller inte för Försvarsmakten och Fortifikationsverket. För A6 krävs dock först en anmälan till Länsstyrelsen. Normalt är dessa åtgärder i havet tillstånds- eller anmälningspliktigt enligt 11 kap miljöbalken.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Naturreservatet märks ut i terrängen.
2. Eldplatser anläggs, informationstavlor sätts upp, befintliga vandringsleder märks ut och underhålls enligt karta i bilaga 3.4.
3. Røjning, naturvårdsbränning, betesdrift (inklusive stängsling och andra åtgärder som kan behövas för djurskötsel) och slätter.
4. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. framföra motordrivet fordon på land.
2. elda annat än på iordningställda platser (se bilaga 3.4) eller i medhavd grill.
3. ha okopplad hund, med hänsyn till betesdjur och besökare.
Gäller inte jakträttsinnehavare vid jakt eller vallhundar vid djurskötsel.
4. samla in mossor, lavar, svampar, insekter eller gräva upp kärlväxter.
Att plocka bär, matsvamp och blommor i reservatet är tillåtet.
5. skörda alger eller musslor för kommersiellt bruk. *Gäller ej odlade alger.*
6. tälta i mer än ett dygn i följd, förutom på plats med tältförbud markerad på karta i bilaga 3.4 där tältning är helt förbjudet.
7. cykla.
8. sätta ut bojförtöjningar för friliggande båtar.
9. bedriva verksamhet med redskap som omlagrar eller på annat sätt skadar bottensubstratet eller de växt- och djursamhällen som lever där.
10. föra in främmande arter eller populationer.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel och som framgår under B.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.
- När ledningsinnehavare vid reparation, underhåll och trädsäkring av befintliga luftledningar eller nedgrävning av befintliga luftledningar använder nödvändiga motordrivna fordon. Eventuella markskador ska reparerarar.
- När motordrivna fordon används vid reparation och underhåll av fyrar, master och radaranläggningar. Eventuella markskador ska reparerarar.
- C1, C8 och C9 gäller inte för Försvarmakten och Fortifikationsverket.

Beskrivning av naturreservatet

Galterö ligger strax väster om Brännö i Göteborgs södra skärgård. En nybyggd gångbro förbinder de båda öarna. En nyanlagd grusväg leder över Brännö fram till bron. Galterö är således helt fri från vägar och trafik. Ön är obebyggd, bortsett från två små fritidshus och statens anläggningar, vilka är undantagna från reservatet. Kring ön finns grundområden som är viktiga som uppväxtområden för fisk. Det finns både bottnar med vegetation, i form av ålgräsängar eller tångbälten, och sand- och lerbottnar utan vegetation, som plattfiskar föredrar. Det finns också fina bottnar för hummer. Galterö och skärgården runt omkring är av stort värde för rastande och häckande fåglar, både sjöfåglar som änder och vadare, rovfåglar och småfåglar. Mitt på ön finns ett stort dynområde där det har bildats en lagun. Ön domineras av hållmarker med en mosaik av gräshedar, rishedar, ljunghedar, fuktängar och saltängar. Ön har historiskt sett fungerat som utmarksbete för boende på Brännö och den långa kontinuiteten med bete har gett upphov till en mycket rik och hävdgynnad flora med många hotade arter. Det finns gott om kulturlämningar på Galterö, främst så kallade "tomtningar" (lämningar efter tillfälliga bosättningar). Galterö är också ett välbesökt och populärt utflyktsmål, med många besökare framför allt sommartid.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintressen:

Hela reservatet ligger inom riksintresse för kulturmiljövård (KO7 Styrös socken), riksintresse för friluftsliv (FO5 Öckerö- och Styröskärgårdarna), riksintresse geografiska bestämmelser (4 kap 4 § miljöbalken kust och skärgård) och riksintresse för försvarsmakten (nr 42 Göteborgs skärgårdsskjutfält). De centrala delarna omfattas av riksintresse för naturvård (NRO14-154 Galterö).

Riksintressen för totalförsvarets militära del

Fortifikationsverkets fastigheter omfattas av riksintresse för totalförsvarets militära del (Västra Galterö och Stora Stårholmen) enligt 3 kap 9 § andra stycket miljöbalken. Delar av havsområdet med öar och skär ingår i Göteborgs skärgårdsskjutfält som riskområdena vid skjutning med skarp ammunition för Käsö respektive Galterö och Stora Stårholmen. Även del av sjöövningssområdet Käsö D163 berör reservatet. Områdena framgår av karta i bilaga 1c.

Göteborgs skärgårdsskjutfält är 216 ha stort och omfattar Galterö (Galterö huvud), Stora Stårholmen, Käsö, Käsö Fjärsjär, Lilla och Stora Rävholmen och Knappen. Fortifikationsverket äger eller arrenderar marken. Sedan Kustartilleriet bildades 1902 har övningar med lös och skarp ammunition pågått i varierande omfattning. Inom skärgårdsskjutfältet kan skarpskjutning ske med samtliga vapensystem som ingår i amfibie-, markstrids-, hemvärns- och säkerhetsförband. Sprängövningar genomförs både på land och i vatten. Till skärgårdsskjutfältet är kopplat det marina

sjöövningsområdet Käsö D163. Skjutfältets geografiska läge i anslutning till en för landet central hamn ger Försvarsmakten möjlighet att öva och utbilda i väpnad strid vid skydd och försvar av storhamn i realistisk miljö. Området är också närövningsfält och närskjutfält för förband grupperade i Göteborg. Västkustens skärgårdsmiljö är unik och ställer krav på särskild kompetens för väpnad strid i sådan miljö.

Övningsverksamhet genomförs kontinuerligt på Galterö och Stora Stårholmen och omfattar bland annat ilandsättning av soldater och sjukvårdsutbildningar. Galterö skjutplats och Stora Stårholmens skjutplats medger skjutning med fin- och grovkalibriga vapen, tillämpat kast med spränghandgranater på öns västra del och sprängtjänst. Skjutriktningen och dess riskområde är i sydvästlig riktning ut mot havet. På öns östra del finns goda möjligheter att öva landstigning med pluton. Skjutriktningen från Galterö och Stora Stårholmen är sydvästlig ut mot havet.

Inom ett riskområde kan skador uppstå vid viss verksamhet, t ex studs av projektiler. Även skjutning med skarp ammunition mot boförtöjda mål i havet förekommer.

Befintliga områdesskydd och bestämmelser:

Strandskydd om 300 m omfattar i princip hela området, med undantag för ett litet område mitt på Galterö. Reservatet ligger inte inom Natura 2000 och omfattas inte av några detaljplaner. Det finns många fornlämningar i området, främst i form av tomtningar (lämningar efter tillfälliga bosättningar).

Kommunal översiktsplan:

I den gällande kommunala översiktsplanen är Galterö med omgivande öar och vattenområde utpekade som landskap med särskilt stora värden för naturvård, friluftsliv, landskapsbild och/eller kulturlandskap och/eller yrkesfiske. Skjutfältsdelen är angivet som område av riksintresse för totalförsvarets militära del med tillhörande influensområde.

Inventeringar:

De centrala och östra delarna av Galterö ingår i ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004. Galterö och Stora Stårholmen utpekade som regionalt värdefullt odlingslandskap (Göteborgs södra skärgård). Sunden mellan Galterö och Brännö, Stora Stårholmen respektive Stora Varholmen klassas i våtmarksinventeringen som mycket högt naturvärde.

De marina bottenarna har kartlagts i Göteborgs kommuns regi i olika omgångar mellan 1997-2006. Området är viktigt för yrkesfisket i form av reproduktions- och uppväxtområden för fisk och hummer. I de grunda områdena finns fina ängar av ålgräs eller nating. Ett rikt fågelliv noterades också. Länsstyrelsen gjorde en uppföljning av dessa inventeringar under 2014, då det konstaterades att värdena fanns kvar. Den nya bron till ön har lett till ökad vattengenomströmning och därmed förbättrade förhållanden i sundet.

Ärendets handläggning

När rapporten ”Tätortsnära naturområden i Göteborgsregionen” togs fram 2003 pekades Galterö ut som ett område med höga natur-, kultur- och friluftsvärden. Regeringen har sedan gett Länsstyrelsen i uppdrag att skydda områdena i rapporten som naturreservat. Efter diskussioner mellan Länsstyrelsen och Försvarsmakten beslutades att fastigheter som ägs av Fortifikationsverket undantas från reservatet, för att tillgodose riksintresset för totalförsvarets militära del. Samråd har skett med Försvarsmakten och Fortifikationsverket.

Ett informationsmöte har hållits med berörda markägare, sakägare och intressenter. Eftersom pågående markanvändning inte påverkas har ingen ersättning betalats ut till markägare.

Samtliga berörda mark- och sakägare har den 12 mars 2015 förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Göteborgs kommun, SGU, Havs- och vattenmyndigheten och Sjöfartsverket den 12 mars 2015.

Försvarsmakten, Kustbevakningen, Göteborgs kommunalförbund, Brännö Naturvårdsförening, Västkuststiftelsen, Turistrådet Västsverige, Bohusläns museum, LRF, Naturskyddsföreningen, Göteborgs ornitologiska förening, Friluftsfrämjandet, Styrö sockens hembygdsförening, Botaniska föreningen i Göteborg, Västsvenska entomologklubben, Sportfiskarna, Göteborgs svampklubb, Västkustens båtförbund och Västsvenska kryssarklubben har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande den 12 mars 2015.

Inkomna yttranden och Länsstyrelsens ställningstagande till synpunkterna finns i bilaga 1b.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Galterö och omgivande hav och skärgård har mycket höga naturvärden. Kärnväxtfloran är rik och hävdgynnad med många hotade arter. Ön är en viktig rast- och häckningsplats för många fågelarter. Runt ön finns produktiva marina grundområden, både med och utan vegetation, som är viktiga uppväxtområden för fisk och hummer. Naturtyperna mosaikmarker, strand- och fuktängar, och de värden som är knutna till dessa, kräver årlig skötsel i form av bete, röjning och bränning för att markerna inte ska växa igen och förlora sina värden. Området är ett populärt friluftsområde som är välbesökt av allmänheten. Ön är så gott som obebyggd och det är lätt att ta sig dit från Göteborg via färjan till Brännö. Det är alltså av stor vikt att bevara områdets höga natur- och kulturvärden och se till att det även fortsättningsvis är tillgängligt för besökande allmänhet och förblir fritt från exploatering i form av bebyggelse, vägar, bryggor mm. Det är även viktigt att säkerställa att Galterö fortsätter skötas genom årligt bete och röjningar och bränning vid behov.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*. Fram till år 2020 ska Sverige skydda ytterligare 570 000 hektar havsområden för att nå målet som sattes upp av konventionen för biologisk mångfald i Nagoya om att skydda minst 10 % av kust- och havsområden i ett sammanhängande nätverk till år 2020. Liknade mål finns också i EU:s havsmiljödirektiv och OSPAR (Konventionen om skydd av Nordostatlanten).

Intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark och vatten samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Västra Galterö och Stora Stårholmen och vattenområdet utanför utgör skjutfält och övningsområde för Försvarsmaktens verksamhet. Länsstyrelsen har i samråd med Försvarsmakten och Fortifikationsverket beslutat att inte ta med det landområde som ägs av Fortifikationsverket i naturreservatet, med hänsyn dels till allmänhetens säkerhet och dels till den militära verksamheten (som regleras genom tillståndsprövning). Av säkerhetsskäl för besökare har Länsstyrelsen valt att låta reservatets friluftssyfte endast gälla ön Galterö och inte vattenområdet, eftersom det ingår i det militära riskområdet. Länsstyrelsen bedömer att det, genom avvägningar och undantag i detta beslut, är möjligt att kombinera de olika riksintressena som finns i området (riksintresse för Försvarsmakten, naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård), genom att bilda ett naturreservat trots att delar av vattenområdet ingår i skärgårdsskjutfältet.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Strandskyddsbestämmelser enligt 7 kap miljöbalken
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen
- Kulturmiljölagen
- Jaktlagstiftningen

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Västkoststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med Brännö Naturvårdsförening och Brännö Samfällighetsförening.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen kring undantagna områden (tomter och gränsen på land mot skjutfältet) genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Göteborgs-Posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4.

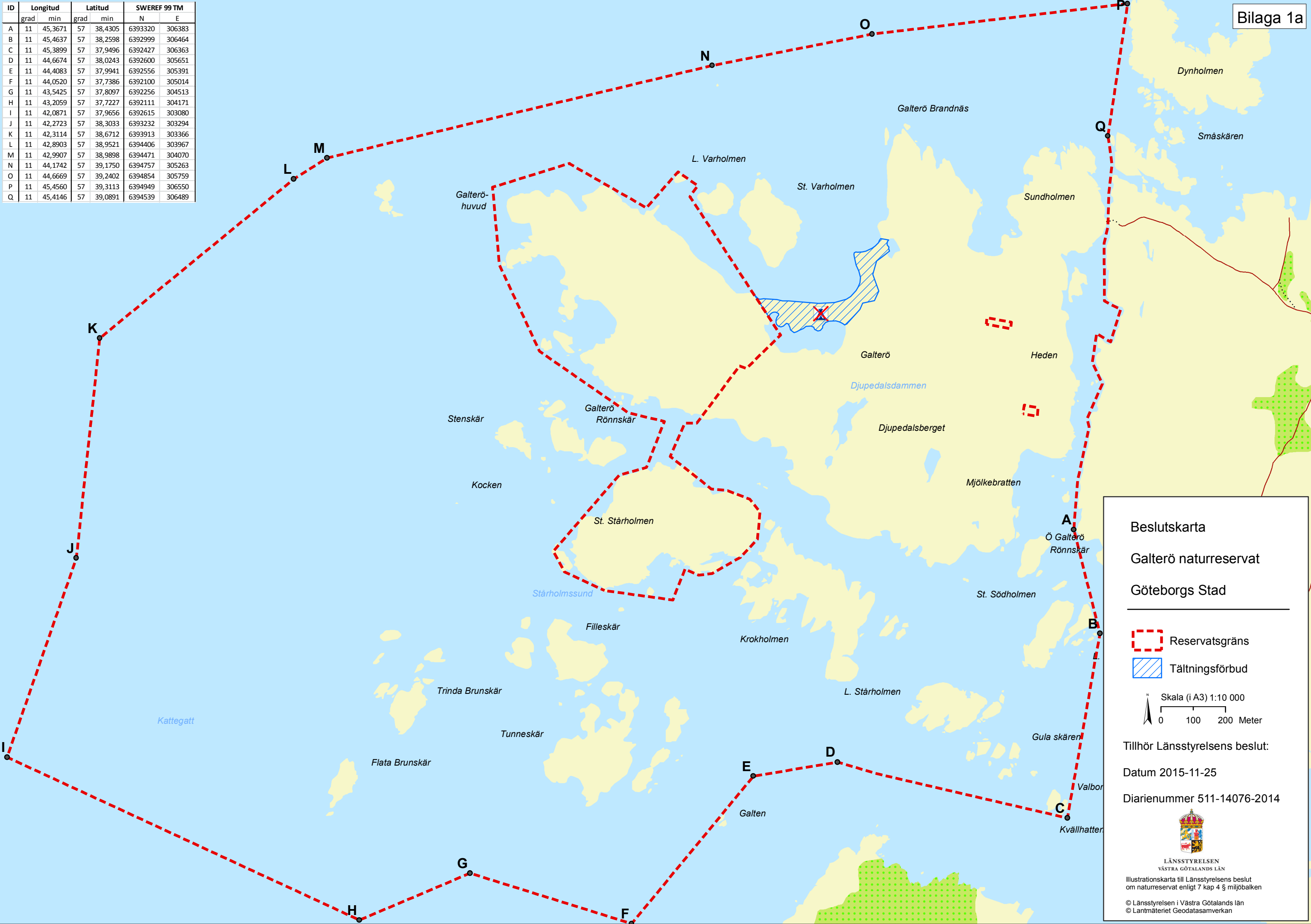
I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Jennifer Hood har varit föredragande, med bistånd av naturvårdshandläggare Maria Kilnäs. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, funktionschef Johan Jannert, antikvarie Lisa Ragnarsson, länsarkitekt Matti Lagerblad, vattenvårdshandläggare Aster Asgedom, rådgivare Ingvar Claesson och länsjurist Martin Jansson.

Lisbeth Schultze

Jennifer Hood

Detta är ett digitalt fattat beslut och saknar därför underskrifter.

ID	Longitud		Latitud		SWEREF 99 TM	
	grad	min	grad	min	N	E
A	11	45,3671	57	38,4305	6393320	306383
B	11	45,4637	57	38,2598	6392999	306464
C	11	45,3899	57	37,9496	6392427	306363
D	11	44,6674	57	38,0243	6392600	305651
E	11	44,4083	57	37,9941	6392556	305391
F	11	44,0520	57	37,7386	6392100	305014
G	11	43,5425	57	37,8097	6392256	304513
H	11	43,2059	57	37,7227	6392111	304171
I	11	42,0871	57	37,9656	6392615	303080
J	11	42,2723	57	38,3033	6393232	303294
K	11	42,3114	57	38,6712	6393913	303366
L	11	42,8903	57	38,9521	6394406	303967
M	11	42,9907	57	38,9898	6394471	304070
N	11	44,1742	57	39,1750	6394757	305263
O	11	44,6669	57	39,2402	6394854	305759
P	11	45,4560	57	39,3113	6394949	306550
Q	11	45,4146	57	39,0891	6394539	306489

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

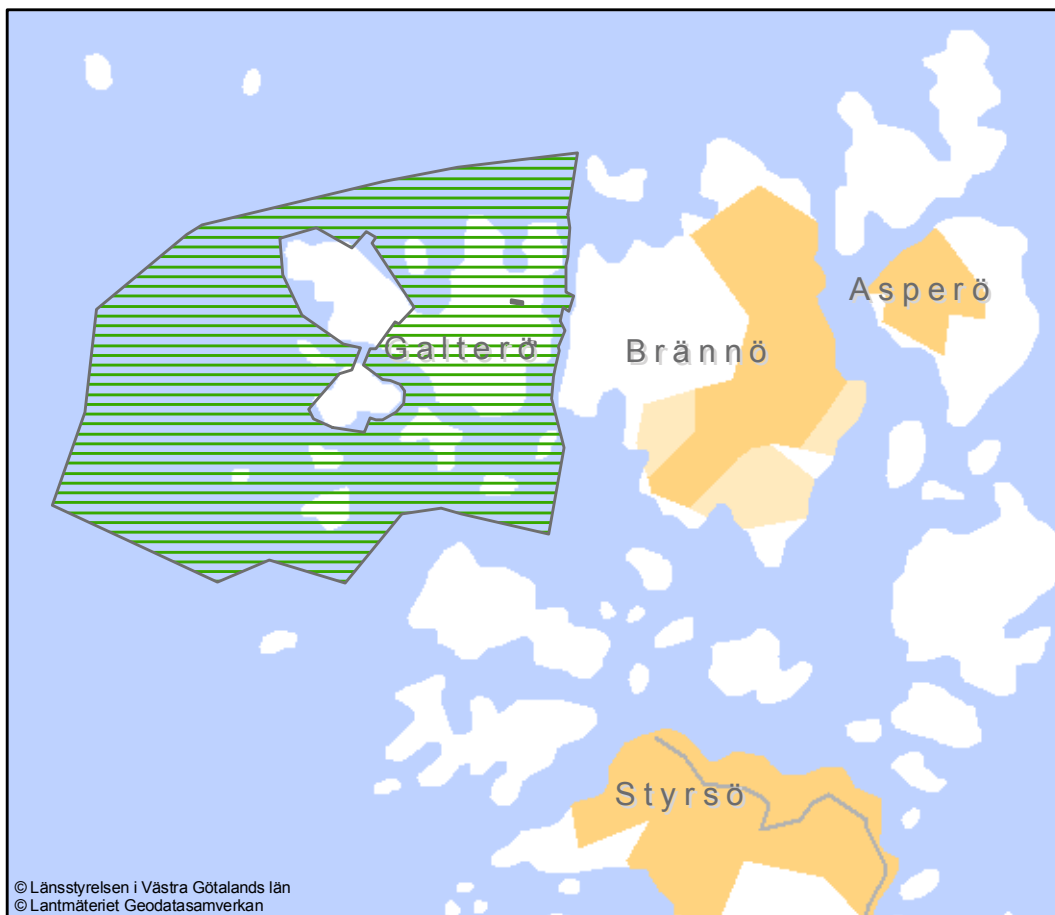
LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bilaga 2

Dnr 511-14076-2014
Beslutsdatum 2015-11-25

ÖVERSIKTSKARTA

Galterö naturreservat Göteborgs Stad

0 1 2 3 Kilometer